JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 9. marts 2022
Kontor: Politikontoret
Sagsbeh: Emilie Glismand
Sagsnr.: 2022-0030-7248
Dok.: 2334073

Besvarelse af spørgsmål nr. 582 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 582 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. februar 2022. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Karina Lorentzen Dehnhardt (SF).

Nick Hækkerup

/

Thomas Højgaard

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 582 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

> ”Vil ministeren redegøre for, hvilke initiativer artiklen: ”En betjent lurede på sin familie og naboer. Sådan misbruger politiet vores private data”, bragt på www.Zetland.dk den 14. februar 2022, giver anledning til?”

Svar:

Jeg ser naturligvis med stor alvor på sager, hvor medarbejdere i politiet uberettiget har brugt politiets systemer til at fremsøge information om f.eks. deres familiemedlemmer eller naboer. Det er uacceptabelt, hvis man som medarbejder i politiet slår personer op i politiets systemer af egen interesse.

Sådanne sager skal undersøges grundigt, og medarbejderen skal i fornødent omfang stilles til ansvar for sine handlinger. Det er også vigtigt, at politiet yder en indsats for at sikre, at sådanne uberettigede registeropslag ikke sker igen. Jeg har i den forbindelse noteret mig, at Rigspolitiet har iværksat flere tiltag, senest i januar 2022, der skal forebygge uberettigede registeropslag.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet udtalelser fra Rigspolitiet og Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden).

Rigspolitiet har oplyst følgende:

> ”Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at politiets ansatte er forpligtet til at følge politiets interne regler og vejledninger, når de anvender politiets systemer. Generelt regulerer håndbogen i informationssikkerhed (sikkerhedshåndbogen), hvordan politiets information og data skal behandles for at sikre, at de kan bevare deres fortrolighed, integritet og tilgængelighed. Sikkerhedshåndbogen er gældende for alle ansatte i politiet samt alle personer, der fast eller midlertidigt udfører opgaver for politiet. Det fremgår af sikkerhedshåndbogens pkt. 3.2., at den information, der behandles og anvendes i politiet, alene må anvendes til tjenstlige formål samt i overensstemmelse med den til enhver tid gældende lovgivning og internt fastsatte bestemmelser.
>
> Herudover er undervisning i reglerne om, til hvilke formål politiets registre må anvendes, en fast del af grund- og videreuddannelsen af politiets medarbejdere. Alle politistuderende bliver undervist i de grundlæggende regler for behandling af personoplysninger, før de får adgang til politiets systemer. Reglerne om

registermisbrug har desuden været genstand for flere awareness-kampagner i politiet, der bl.a. har fokuseret på, hvornår et registeropslag er uberettiget.

Rigspolitiet har desuden iværksat en række tiltag, der skal forebygge uberettigede registeropslag. Tiltagene har som et klart og vedvarende fokusområde at højne medarbejdernes forståelse for det ansvar, der er forbundet med adgangen til politiets systemer og registre, herunder hvornår der er tale om uberettigede registeropslag.

Rigspolitiet udgav i 2018 en pjece om god adfærd, hvor der bl.a. er fokus på uberettigede registeropslag. Pjecen er udleveret til samtlige ansatte i politiet. Sammen med pjecen blev der udarbejdet en test, som blev gennemført af ca. 14.000 ansatte i politiet. Testen er fortsat – sammen med pjecen – tilgængelig på politiets intranet POLintra, hvor der er oprettet en særlig "god adfærd" side. Nyansatte i politiet bliver henvist til denne side og pjecen om god adfærd, ligesom de opfordres til at gennemføre testen.

I efteråret 2019 lancerede Rigspolitiet et større initiativ om informationssikkerhedsadfærd med udgangspunkt i politiets sikkerhedshåndbog og de forskrifter for adfærd, der er defineret her. Landsdækkende har Rigspolitiet kørt et banner under "Fælles fokus" på forsiden af POLintra, hvor der blev sat fokus på de fem bud om informationssikkerhed. Kampagne 1 "Søg og indhent kun nødvendig information" på POLintra vedrører awareness om informationssikkerhedsadfærd og har fokus på registeropslag. På POLintra-siden "Sikkerhed i hverdagen" er materialerne fortsat tilgængelige. Til at understøtte lokalt arbejde med awareness er der etableret et samarbejdsforum, hvor politikredsene og Rigspolitiets områder har mulighed for at udstille og dele egne materialer. Der er udviklet materialer og formater, der kan bruges lokalt til kommunikation via egne kanaler. Ud over kommunikationsprodukter til "bred" kommunikation er der udviklet materiale målrettet nye medarbejdere og præsentation til brug på afdelingsmøder.

I januar 2022 har Rigspolitiets direktion besluttet, at de enkelte politikredse lokalt skal igangsætte initiativer omkring forebyggende indsats for vedvarende at have fokus på at undgå uberettigede registeropslag.

Rigspolitiet kan derudover oplyse, at politiet overvåger og kontrollerer brugeraktiviteter i politiets systemer og applikationer med henblik på at sikre korrekt og sikker håndtering af data, herunder særligt anvendelsen af personoplysninger. Der foretages løbende kontrol af medarbejdernes brug af politiets

systemer. Dette sker både som systematisk kontrol og ved stikprøvekontroller.

Såfremt Rigspolitiet bliver opmærksom på et opslag, der umiddelbart virker uberettiget, bliver observationen sendt til ansættelsesmyndigheden eller tjenestestedet med henblik på en vurdering af, om medarbejderen havde grundlag for at foretage det konkrete opslag.

Hvis ansættelsesmyndighed/-sted vurderer, at opslaget ikke kan begrundes i medarbejderens opgavevaretagelse, afholdes der som udgangspunkt en samtale med medarbejderen med henblik på evt. yderligere afdækning af sagen. Hvis det på baggrund af samtalen vurderes, at der ikke var grundlag for medarbejderen til at foretage det konkrete opslag, sendes sagen til Den Uafhængige Politiklagemyndighed til videre efterforskning, i det omfang at medarbejderen er omfattet af myndighedens kompetence. I andre sager, herunder sager, hvor den pågældende medarbejder udfører opgaver i relation til regnskab, ledelsesunderstøttelse, kommunikation, personaleadministration og lignende administrative funktioner, sendes sagen til efterforskning i en politikreds.

Rigspolitiet/politikredsen orienteres, når sagen er endeligt afsluttet. Der foretages herefter en vurdering af de ansættelsesretlige konsekvenser af sagen. Hvis det vurderes, at sagen skal have ansættelsesretlige konsekvenser, træffer Rigspolitiet typisk afgørelse efter indstilling fra politikredsen. I sager vedrørende overenskomstansatte med ansættelse i en politikreds, træffer politikredsen afgørelse. Uberettigede opslag i politiets registre sanktioneres som udgangspunkt. Dette gælder også forhold, som ikke udgør en overtrædelse af straffelovens § 155 om stillingsmisbrug. For tjenestemænd vil forholdet blive sanktioneret disciplinært efter tjenestemandslovens § 24."

Den Uafhængige Politiklagemyndighed har supplerende oplyst følgende om behandlingen af uberettiget opslag i POL-INTEL:

"Politiklagemyndigheden har siden 2018 efterforsket sager om uberettigede opslag i POL-INTEL, som er et af politiets søgesystemer, hvor der hurtigt kan søges på tværs af data og skabes et overblik over opmærksomhedspunkter ved en person, en adresse, et køretøj eller lignende. I 2020 besluttede Politiklagerådet at have registermisbrug som et af sine fokuspunkter.

I 2018, 2019 og 2020 påbegyndte Politiklagemyndigheden efterforskningen af henholdsvis en, seks og 18 sager, hvor Rigspolitiets Databeskyttelsesenhed som led i det generelle tilsyn med politiets behandling af personoplysninger havde

gennemført logkontrol med anvendelsen af POL-INTEL, og hvor disse logkontroller havde givet politikredsene anledning til at sende sagerne til Politiklagemyndigheden til behandling. Politiklagemyndigheden har endvidere efterforsket en række sager om uberettigede opslag i POL-INTEL, som ikke har haft sit udspring af Rigspolitiets logkontrol.

Efter Politiklagemyndighedens afslutning af efterforskningerne har Politiklagemyndigheden udarbejdet redegørelser i sagerne, der er blevet sendt til statsadvokaten, som herefter har taget stilling til tiltalespørgsmålet. Statsadvokaterne, der har afgjort de fleste af sagerne i løbet af 2021, har typisk rejst tiltale i sager, hvor der er foretaget adskillige opslag på eksempelvis sigtede selv, sigtedes eget eller andres køretøj, sigtedes familie, personer boende på samme vej som sigtede, kendte personer, sigtedes kollegaer, personer involveret i sager med sigtede og oplysninger om straffesager, eller hvor der har foreligget særlige omstændigheder i forbindelse med opslagene. I sager, hvor der alene har været tale om få eller et begrænset antal opslag på mistænkte/sigtede selv, mistænktes/sigtedes (nærmeste) familie, personer involveret i sager med sigtede og oplysninger om straffesager har gjort sig gældende, har statsadvokaterne standset efterforskningen eller opgivet påtale. I den forbindelse har statsadvokaterne bl.a. lagt vægt på, at opslagene ikke har haft en sådan karakter, at det såkaldte grovhedskriterium har været opfyldt, og at straffelovens § 155 dermed ikke måtte antages at være blevet overtrådt."

Rigsadvokaten har, efter høring af de regionale statsadvokater, i forlængelse heraf oplyst følgende:

"I de sager, som statsadvokaterne vurderer, falder under "bagatelgrænsen" rent strafferetligt, er der typisk tale om søgninger/opslag af begrænset omfang og af kort varighed vedrørende personer fra polititjenestemandens egen familie med hvem, der ikke har været et aktuelt modsætningsforhold, og hvor der ikke er oplysninger, som indikerer, at polititjenestemanden har foretaget sig noget i anledning af de oplysninger, som han/hun er blevet bekendt med, herunder tilgået konkrete sager i POL-SAS."